

Ulkoministeriö

1/3

VN-JAKELU

ASIA Ulkoministeriön menettely eduskunnan kirjelmän esittelyssä**ASIAN VIREILLETULO**

Ulkoministeriöstä on esitelty 5.9.2019 valtioneuvostolle ja 6.9.2019 tasavallan presidentille eduskunnan 21.2.2019 päivätty kirjelmä Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2018 antaman kertomuksen johdosta (EK 38/2018 vp; K 23/2018 vp). Eduskunta oli hyväksynyt ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ja toimittanut päätöksensä kirjelmällään valtioneuvostolle.

SELVITYS

Ulkoministeriö on antanut 7.11.2019 päivätyn selvityksen.

RATKAISU

Eduskunnan kirjelmä on käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa ja tasavallan presidentin toimivaltaan kuuluvassa asiassa tasavallan presidentin esittelyssä. Eduskunnan kirjelmät tulevat hallituksen tietoon vasta sitten, kun ne on asianmukaisesti esitelty valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Käsittelyn määräajasta ei ole annettu säännöksiä. Vakiintuneesti on kuitenkin katsottu, että eduskunnan kirjelmä on esiteltävä viipymättä. Tätä vaatimusta ei ole noudatettu esillä olevassa tapauksessa, jossa kyseessä oleva eduskunnan kirjelmä on kirjattu valtioneuvostossa saapuneeksi 27.2.2019 ja esitelty valtioneuvoston yleisistunnossa ja tasavallan presidentin esittelyssä vasta yli kuuden kuukauden kuluttua sen saapumisesta.

Ulkoministeriön selvityksestä ilmenee, että UM kirjaamo vastaanotti kyseessä olevan eduskunnan kirjelmän paperiasiakirjana 27.2.2019 ja liitti sen 28.2.2019 sähköiseen Arkki-järjestelmään, jonka kautta toimenpiteitä vaativat asiakirjat pääsääntöisesti jaetaan ulkoministeriön hoitaville yksiköille. Inhimillisen erehdyksen vuoksi UM kirjaamo merkitsi kirjelmän

hoitavaksi yksiköksi Eurooppa-osaston yleisten EU-asioiden ja yhteensovittamisen yksikön (EUR-20), kun Euroopan neuvostoon liittyviä asioita hoitava oikea taho on poliittisen osaston ihmisoikeuspolitiikan yksikkö (POL-40). Tästä syystä kirjelmä näkyi Arkki-järjestelmässä EUR-20:n hoidettavien asiakirjojen listauksessa, eikä tieto kirjelmän saapumisesta saavuttanut POL-40:tä. EUR-20:ssä sen oman toimivallan piiriin kuulumaton kirjelmä jäi huomioimatta, mihin osaltaan vaikutti se, että yksikössä ei kirjelmän saapumisajankohtana ollut assistenttia. Kirjelmää ei palautettu UM kirjaamoon tai ohjattu oikealle hoitavalle yksikölle.

Ulkoministeriön mukaan Euroopan neuvostosta vastaavana yksikkönä POL-40 hoitaa vuosittaisen kirjelmän esittelyn valtioneuvostossa ja tasavallan presidentille. Kirjelmä on useana vuonna saapunut yksikköön touko-kesäkuussa. Kirjelmää ei siksi osattu odottaa helmikuussa, vaikka eduskuntavaalien vaikutus aikatauluun olisi pitänyt olla yksikön tiedossa. Kesän aikana kirjelmän tilannetta ei myöskään tarkistettu eduskunnan verkkosivuilta, joilta se olisi ollut löydettävissä. Tilanteeseen osaltaan vaikuttivat lomakausi ja henkilövaihdokset: sekä yksikönpäällikkö että Euroopan neuvostoa hoitava vastuuvirkamies siirtyivät 1.7.2019 ja 1.8.2019 uusiin tehtäviin edustustoissa. Yksikkö tiedusteli kirjelmää UM:n kirjaamosta 30.7.2019, jolloin selvisi, että se oli saapunut ministeriöön helmikuussa, mutta ohjattu väärälle yksikölle toimenpiteitä varten.

Kirjelmä saatettiin ulkoministeriön mukaan 1.8.2019 aloittaneen POL-40:n uuden yksikönpäällikön tietoon elokuun alussa. Yksikön päällikkö informoi sähköpostitse kirjelmän esittelyn viivästymisestä valtioneuvoston istuntoyksikköä ja oikeuskanslerinvirastoa 9.8.2019. Yksikön päällikön esittelijäoikeuksien vahvistaminen ja tietojen lisääminen valtioneuvoston päätöksentekojärjestelmään (PTJ) tapahtui 12.8.2019. Ulkoministerin esikunnan kanssa sovitun mukaisesti kirjelmä esiteltiin valtioneuvostossa 5.9.2019 ja tasavallan presidentin esittelyssä 6.9.2019.

Tapahtuneen johdosta asia on käsitelty ulkoministeriön valtiosihteerin johdolla johtoryhmän kokouksessa 5.11.2019 sekä virkamiesjohdon toimesta suoraan osastojen ja palveluiden kanssa hallinnonalan sisäisten jakeluiden varmistamiseksi. Tässä yhteydessä myös asiasta annettu ohjeistus on kerrattu. UM kirjaamon asiakasviestintää ulkoministeriön yksiköille ja virkamiehille on päätetty tehostaa. Yksiköitä muistutetaan, että hoidettavaksi tulevat asiakirjat löytyvät vain sähköisinä Arkista ja että tiedonhallintayksikköön on välittömästi ilmoitettava, mikäli asiakirja ei kuulu kirjaamon hoitavaksi määrittämän yksikön hoitoon. UM kirjaamo on tapahtuneen jälkeen päivittänyt sisäistä ohjeistusta ja perehdyttänyt henkilöstöä uudelleen asian käsittelyta-voista. Lisäksi eduskunnan kirjelmien käsittelyohjeistusta on täydennetty siten, että asian luonteen ja kiireellisyyden vuoksi kirjaamosta lähetetään hoitavan yksikön sähköpostiin muistutus Arkki-järjestelmään liittämisen jälkeen.

Toimenpiteet

Viive eduskunnan kirjelmän käsittelyssä ulkoministeriössä on johtunut inhimillisestä virheestä, jonka seurauksena kirjelmä päättyi hoidettavaksi muulle kuin toimivaltaiselle yksikölle sekä sellaisten selkeiden toimintatapojen tai -ohjeiden puuttumisesta, jotka olisivat edesauttaneet virheen havaitsemista ja sen korjaamista viivytyksettä.

Ottaen huomioon ne toimenpiteet, joihin ulkoministeriössä on ryhdytty, jotta vastaavanlaisilta viiveiltä välttyttäisiin jatkossa, asia ei anna aihetta muuhun kuin että kiinnitän ulkoministeriön huomiota vastaisen varalle tarpeellisen huolellisuuden ja joutuisuuden noudattamiseen esiteltäessä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille eduskunnan kirjelmiä.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos

Johanna Koivisto

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi